

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΣΤΗ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

Θέμα Α**A1.**

Στο κείμενο αναδεικνύεται το διαχρονικό φαινόμενο της έμφυλης βίας. Ειδικότερα επισημαίνεται ότι διαχρονικά οι γυναίκες έχουν υποστεί την υποβάθμιση, ενώ η αναγνώριση της ισότητάς τους ήταν ανύπαρκτη ακόμα και από τους εκπροσώπους του πνεύματος. Με το πρόσχημα ότι υπηρετούν μόνο αναπαραγωγικούς σκοπούς υφίσταντο την κακοποίηση, ενώ ακόμα και σήμερα δεν σπανίζουν περιπτώσεις πολύμορφης βίας εις βάρος τους. Συμπεραίνεται ότι οφείλει ο καθένας να αναγνωρίσει την αδικία και να επιδιώκει δίκαιη μεταχείριση των γυναικών.

Θέμα Β

- B1.**
1. γ
 2. γ
 3. β
 4. β
 5. α

B2.

- ❖ Προφανώς έμφαση
- ❖ Όμως αντίθεση
- ❖ δηλαδή επεξήγηση
- ❖ επειδή αιτιολόγηση
- ❖ ώστε συμπέρασμα

❖ Προφανώς: έμφαση

Τονίζεται η άποψη ότι υπάρχουν διακριτές διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα.

❖ Όμως: αντίθεση / εναντίωση

Εκφράζεται η αντίθεση ανάμεσα στη θέση ότι αφενός υπάρχουν διαφοροποιήσεις ανάμεσα στα δύο φύλα που προαναφέρθηκε και στην άποψη που ακολουθεί ότι στις πλείστες εκδηλώσεις του βίου λειτουργούμε ως δρώντες άνθρωποι.

❖ δηλαδή: επεξήγηση

Επεξηγείται / διασαφηνίζεται περαιτέρω η θέση που προαναφέρθηκε για τη λειτουργία των ανθρώπων στις ποικίλες εκφάνσεις του βίου ως δρώντων προσώπων και όχι ως έμφυλων ταυτοτήτων (εδώ των γυναικών).

❖ επειδή: αιτιολόγηση

εκφράζει την αιτία που προβάλλουν οι νεοφεμινίστριες για την άσκηση βίας εναντίον των γυναικών, που είναι το φύλο τους.

❖ ώστε: συμπέρασμα/ αποτέλεσμα

αποτυπώνεται η αιτιώδης σχέση ανάμεσα στον κυρίαρχο σήμερα διάλογο περί της γυναίκας θύματος και στην τελική ανάδειξη της ιδεολογίας, του πάθους της θυματοποίησης.

B3. α.

Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου, ο συγγραφέας προτίθεται να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη / αναγνώστρια για την κακοποιητική συμπεριφοράς σε βάρος των γυναικών, απευθυνόμενος στο θυμικό του.

Για να επιτύχει τον στόχο του αξιοποιεί την ποιητική λειτουργία της γλώσσας, τον μεταφορικό λόγο «οι καθιερωμένες ημέρες μνήμης δεν συγκινούν». Μέσω αυτού επιδιώκει να προσελκύσει το ενδιαφέρον, την προσοχή του αναγνώστη και να αποτυπώσει με παραστατικό και ζωηρό ύφος τη διαπίστωση ότι οι επετειακές εκδηλώσεις δεν εγείρουν τη συγκίνηση, δεν αφυπνίζουν την ενσυναίσθηση των ανθρώπων.

Συνάμα, μέσω του α' πληθυντικού προσώπου «αναλογιζόμαστε / προσπαθούμε / οραματιζόμαστε / συμπονούμε / προσπαθούμε» εκφράζει το συλλογικό βίωμα, την αναγκαιότητα καθολικής ανταπόκρισης στο διαχρονικό θέμα της θυματοποίησης, της κακοποίησης, της άδικης συμπεριφοράς σε βάρος πλειάδας γυναικών. Εντάσσοντας τον εαυτό του στο ζήτημα δε διασφαλίζει μόνο την ύπαρξη οικείου ύφους, αλλά και την πειστικότητα της θέσης που διατυπώνει.

Ενδεικτικά, οι μαθητές θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν και τις ακόλουθες γλωσσικές επιλογές:

- το ασύνδετο σχήμα: «δεν μπορεί... δικαιοσύνη»
- τις συγκινησιακά φορτισμένες λέξεις με την ηθική βαρύτητα «θύματα, ενοχή, αδικία».
- την υπερβολή: «τη μεγαλύτερη αδικία που υπήρξε από καταβολής κόσμου».

β.

Η Μπελίντα Κανόν, αναφερόμενη στο κίνημα του φεμινισμού προβαίνει στη σύγκριση του κλασικού με τον νεοφεμινισμό καταδεικνύοντας τη διαφορετική (οπτική αντίληψη) τους για τον τρόπο να διεκδικήσουν την ισοτιμία τους, αίροντας τα έμφυλα στερεότυπα που ενυπάρχουν στη σύγχρονη κοινωνία. Ειδικότερα, οι κλασικές φεμινίστριες προτάσσουν την ελευθερία, αγωνιζόμενες για την καταξίωσή τους ενώ οι εκπρόσωποι του νεοφεμινισμού λειτουργούν στη βάση μιας αιτιοκρατίας που οι πρώτες δεν ασπάζονται.

Η επιλογή της σύγκρισης αντίθεσης υπηρετεί αποτελεσματικά την πρόθεση της Μπελίντα Κανόν να διαφωτίσει, να εξηγήσει, να αποσαφηνίσει για τις προθέσεις του κλασικού φεμινιστικού κινήματος σε αντιδιαστολή με τον νεοφεμινισμό, ώστε να αποφευχθεί η σύγχυση για τις θέσεις που προεβούν.

Κατορθώνει να καταστήσει εύληπτη, κατανοητή της θέση της και ταυτόχρονα να προσελκύσει την προσοχή του αναγνώστη.

Θέμα Γ

Γ1.

Το αφήγημα αναδεικνύει τις ενοχές και την ντροπή που κατακλύζουν τον πρωταγωνιστή, που, ενώ έχει απολυθεί από την εργασία του, κρύβει το γεγονός από την γυναίκα του, επειδή αυτό έρχεται σε αντίθεση με τα κοινωνικά στερεότυπα που προβάλλουν τον άνδρα ως το «ισχυρό» φύλο. Η πρωτοπρόσωπη αφήγηση ενισχύει τον βιωματικό και εξομολογητικό χαρακτήρα του κειμένου και ο αυτοδιηγητικός αφηγητής («με σούταραν», «αναρωτιόμουν») νιώθει εμφανώς απελπισμένος και αποδυναμωμένος, καθώς η απώλεια της εργασίας του τον οδηγεί και στην απώλεια της περίοπτης οικονομικής και κοινωνικής θέσης που κατείχε ως ο άνδρας, ο κυρίαρχος, ο αρχηγός της οικογένειας, όπως αισθητοποιεί και η οπτική εικόνα μαζί με παρομοίωση «οι σταγόνες έσκαγαν με δύναμη στο παρμπρίζ σαν αλεξιπτωτιστές που τους πρόδωσε το αλεξίπτωτό τους».

Ο φόβος, η ανασφάλεια, η απώλεια της αυτοεκτίμησης και της αυτοπεποίθησης που βιώνει ο ήρωας και που πηγάζουν κυρίως από τις στερεοτυπικές αντιλήψεις σχετικά με τον πρωτεύοντα ρόλο του άνδρα στην οικογένεια, την εργασία, την κοινωνία, υπογραμμίζονται από την επανάληψη «να φανώ άντρας..., να φανώ άντρας» ενώ η συναισθηματική σύγκρουσή του ανάμεσα σε αυτό που θα ήθελε να πράξει με ειλικρίνεια και σε εκείνο που «επιβάλλει» η ταυτότητα του φύλου του αναδεικνύονται από το ασύνδετο σχήμα «να φανώ άντρας, να πάψω να κρύβομαι, να την βάλω να καθίσει απέναντί μου, να την κοιτάξω στα μάτια», δίνοντας ταυτόχρονα ασθματικό τόνο στο κείμενο, συμβατό και με την ψυχική κατάσταση του ήρωα. Ο ήρωας, φέροντας ένα δυσβάστακτο ψυχικό άγχος, γίνεται δειλός και «κρύβεται» από την γυναίκα του αλλά και από τον ίδιο τον εαυτό του, οδηγώντας άσκοπα το αυτοκίνητό του μέσα στην πολύβουη πόλη, όπου επικρατεί ο συνωστισμός και η ανωνυμία του πλήθους, το περιβάλλον της οποίας αισθητοποιείται μέσα από την οπτική και ακουστική εικόνα «Κοίταξα τον κόσμο γύρω μου και τα κόκκινα φώτα των αυτοκινήτων που αναβόσβηναν μπροστά μου κι άκουγα τις σφυρίχτρες των τροχονόμων και τις φωνές από τη διαδήλωση στο βάθος». Εκεί βάλλεται από την ψυχική πίεση που επιτάσσουν οι κοινωνικές προκαταλήψεις για τον ρόλο του άνδρα, για τους «αληθινούς άντρες», για τους «άνδρες τους σωστούς», για την ανάγκη «να αντιδρούν πρακτικά, να πονάνε πρακτικά, να πράττουν πρακτικά» (ο επαναλήψεις ενισχύουν την ειρωνική διάθεση απέναντι σε αυτούς τους ρόλους και υπογραμμίζουν την προσωπική «αποκαθήλωση» που βιώνει ο ήρωας).

Άλλοι κειμενικοί δείκτες που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν:

- Μεταφορές: «οι αληθινοί άντρες δεν αναχαράζουν τα περασμένα, δεν κολλάνε στο παρελθόν..., δεν κάνουν κύκλους, έχουν τετράγωνο μυαλό και τρίγωνη καρδιά».
- Αντίθεση: «Οι αληθινοί άντρες έχουν κοντή μνήμη και ψηλά ποδάρια».
- Ο εσωτερικός μονόλογος του ήρωα που κυριαρχεί σε όλη τη δεύτερη παράγραφο και αποδίδει με παραστατικό τρόπο τα συναισθήματα και την εσωτερική σύγκρουση που βιώνει ο ήρωας.

- Ακολουθεί η προσωπική γνώμη των μαθητών: σε κάθε περίπτωση η αξιολόγηση της αντίδρασης του ήρωα πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένη.

Θέμα Δ

Δ1.

Το κείμενο ανήκει στο επικοινωνιακό πλαίσιο της ομιλίας, συνεπώς απαιτείται προσφώνηση.

Αγαπητό ακροατήριο, Κυρίες και κύριοι.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αναφορά στην αφορμή πραγματοποίησης της συγκεκριμένης συγκέντρωσης όπου θα εκφωνηθεί η ομιλία.

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ Φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων των γυναικών

- ❖ Παραβίαση επαγγελματικών δικαιωμάτων → Απόρριψη της γυναίκας με πρόσχημα το φύλο της, καθώς η δημιουργία οικογένειας είναι πιθανό να αποτελέσει αντικίνητρο για την πρόσληψή της και για την επαγγελματική της εξέλιξη.
- ❖ Διαρκώς αυξανόμενη ανεργία για την γυναίκα, καθώς είναι ανύπαρκτη η κρατική μέριμνα.
- ❖ Αμοιβές κατώτερες συγκριτικά με εκείνες των ανδρών σε αντίστοιχες θέσεις.
- ❖ Κοινωνικά στερεότυπα συντηρούνται από το παρελθόν και παρουσιάζουν τη γυναίκα ως κατώτερη, άβουλη, άμεσα εξαρτώμενη από το ανδρικό φύλο. Τρέπεται έτσι σε θύμα αρνητικής κριτικής, αδυνατώντας να αποκαταστήσει τον ρόλο και τη θέση της.
- ❖ Άσκηση βίας εις βάρος της σωματικής, ψυχολογικής – λεκτικής. Σεξουαλική παρενόχληση και κακοποίηση που συχνά καταλήγει μέχρι και σε ακραίες πράξεις και συμπεριφορές απειλητικές για τη σωματική ακεραιότητα και τη ζωή της.
- ❖ Επιβαρύνεται με τον πολλαπλό ρόλο της συζύγου, μητέρας, νοικοκυράς και εργαζόμενης, γεγονός που της εξαντλεί σωματικά και ψυχικά και της στερεί τη δυνατότητα να ασχοληθεί με δραστηριότητες που την ικανοποιούν, την εξελίσσουν και τη βελτιώνουν.
- ❖ Τα Μ.Μ.Ε., τόσο μέσω των προγραμμάτων όσο και μέσω των διαφημίσεων προωθούν μια γυναικεία εικόνα που πλήρως και μονομερώς αφορά την ανατροφή των παιδιών και τη μέριμνα για τις σπιτικές εργασίες. Διαμορφώνεται έτσι η εντύπωση πως είναι ανίκανη για την ανάληψη θέσεων ευθύνης οι οποίες ανήκουν αποκλειστικά στον άνδρα.

Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ Αξιοποίηση α' προσώπου

- ❖ Η νέα γενιά έχει τη δυνατότητα να βοηθήσει έμπρακτα στην πραγμάτωση της ταυτότητας των δύο φύλων.

- ❖ Είναι σημαντικό προοιμιακά, να αντιληφθεί τις συνέπειες στο ηθικό υπόβαθρο, στο αξιακό σύστημα της κοινωνίας που επισύρει αυτή η μειωτική στάση απέναντι στη γυναίκα, ώστε να επαναπροσδιορίσει τους στόχους του.
- ❖ Η εστίαση του νέου στην πνευματική και ηθική του καλλιέργεια, ώστε να εμφορείται από τον απαιτούμενο σεβασμό, αυτοσεβασμό, αλληλοσεβασμό, θα βοηθούσε τα μέγιστα στην αποτίναξη των έμφυλων στερεοτύπων.
- ❖ Η συμμετοχή σε συλλογικές δράσεις, εθελοντικές οργανώσεις, που προσφέρουν την αρωγή τους σε κακοποιημένες γυναίκες που βιώνουν την εσωτερική ματαίωση και έχουν τα ανεπούλωτα ψυχικά τραύματα είναι απαραίτητη για την επίτευξη της ισότητας των γυναικών.
- ❖ Η ενεργητική παρέμβαση σε φαινόμενα παραβιάσεων των δικαιωμάτων των γυναικών, καθώς η εναπόθεση των ευθυνών στο κράτος και ο εφησυχασμός διακινδυνεύουν το πρόβλημα.
- ❖ Η συμμετοχή σε συλλαλητήρια, οργανισμούς, οργανώσεις, πορείες, για την προώθηση του σεβασμού και του ανθρωπισμού διανοίγει νέους ορίζοντες στη διαμόρφωση μιας κοινωνίας που εδράζεται στον αλληλοσεβασμό και την αμοιβαιότητα.
- ❖ Οι νέοι να επιδεικνύουν έμπρακτα τον σεβασμό στο γυναικείο φύλο στην καθημερινή τους ζωή (οικογένεια, σχολείο, συναναστροφές), να υπερασπίζονται την αξιοπρέπεια των γυναικών, να παρεμβαίνουν και να καταγγέλλουν ανοιχτά κάθε ενέργεια που υποβαθμίζει την αξία της γυναίκας. Από την άλλη οι νεαρές κοπέλες να μην συμβιβάζονται με τα στερεότυπα που ανατροφοδοτούν την κατωτερότητα του φύλου τους, να γνωρίζουν και να υπερασπίζονται τα δικαιώματά τους, να προστατεύουν την αξιοπρέπειά τους και να έρχονται σε δημιουργική επαφή με το άλλο φύλο, προσπαθώντας να συνυπάρξουν αρμονικά και να συνεργάζονται.

Επιμέλεια

Β. Καστάνη – Ε. Καβρουλάκη – Ε. Καρασαβόγλου